

застосування.

Література

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

2. Колодій А.М. Принципи права України: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 1998. 208 с.

УДК 342.7 (043.2)

Толкачова І. А., к.ю.н.,
Щурікова А. П., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСНОВНИХ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ

Сьогодні, на жаль, простежуються численні порушення прав та свобод людини і громадянина в Україні через зловживання посадових осіб органів державної влади. Про це свідчить як кількість скарг на дії посадових осіб органів державної влади, так і низка позовів до Європейського суду з прав людини проти України.

У зв'язку з вищезазначеним постає необхідність дослідження стану забезпечення прав та свобод людини і громадянина в Україні. Відповідно до ст. 3 Конституції України «людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави» [1].

Як зазначає Скакун О. Ф., основні права людини – це гарантована законом міра свободи (можливості особи), яка відповідно до досягнутого рівня еволюції людства в змозі забезпечити її існування і розвиток та закріплена у вигляді міжнародного стандарту як загальна і рівна для всіх людей. Права людини і права громадянина є тісно взаємозалежними, однак не тотожними поняттями. Громадянин – людина, яка законом визначається юридично належною певній державі. Якщо права людини закріплені у міжнародно-правових актах, то права громадянина – у конституції певної держави [2, с. 389].

Необхідно зазначити, що права та свободи людини і громадянина мають бути не тільки обумовлені соціальними потребами й юридично закріплені, визнаватися і охоронятися державою в особі її органів та посадових осіб, а головне – відповідати можливостям їх реалізації. Звідси, ефективно забезпечення принципу пріоритету прав і свобод людини прямо

залежить від економічних, політичних, соціокультурних чинників, від домінуючої в суспільстві правової культури (і субкультур), яка впливає на здатність особи розуміти її правові можливості, усвідомити свої свободи не лише як загальні цінності, а й як індивідуальні ціннісні орієнтації, навчитися вмілому їх використанню [3, с. 19]. Слід підкреслити, що забезпечення прав та свобод людини і громадянина не можна обмежувати лише системою правових гарантій, воно повинно доповнюватися системою чітких організаційних і інших умов, які дають можливість користуватися правами й, відповідно, надійно їх захищати.

До основних проблем забезпечення прав та свобод особи в Україні можна віднести: правовий нігілізм населення; низький рівень правової культури посадових осіб органів державної влади, їх безвідповідальність; заангажованість судової гілки влади; відсутність демократії та розвиненого громадянського суспільства.

Для вирішення цих проблем, потрібно почати з забезпечення верховенства права і закону, проведення судової та інших реформ. Інтереси і благополуччя суспільства повинні бути пріоритетом для держави як це закріплено в Основному Законі.

Отже, можна дійти висновку, що закріплені в Конституції України права та свободи людини і громадянина, їх реалізація є реальним шляхом побудови безпечного та процвітаючого суспільства в могутній демократичній державі. Станом на сьогодні Україна повинна дієво усувати прогалини у законодавстві і боротися з безвідповідальністю та непрофесійністю посадовців, адже для цих цілей у держави є належні юридичні механізми і засоби захисту прав і свобод людини. В українського народу повинні бути можливості протидії порушенню власних прав, як з боку посадових осіб, так і з боку державних інститутів влади в цілому. Тільки за умови верховенства права і належної діяльності правоохоронних органів й дієвого правосуддя це стане можливим.

Література

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

2. Скакун О. Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс): підручник. Харків: Еспада, 2006. 776 с.

3. Громадянське суспільство і права людини: матеріали міжнар. наук.-практ. семінару, м. Харків, 9 груд. 2010 р. / Нац. акад. прав. наук України, НДІ держ. будівництва та місц. самоврядування, Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого; редкол.: Ю.П. Битяк, І.В. Яковюк, Г.В. Чапала. Харків: НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування, 2010. 251 с.